

PROCEDURY

OBOWIĄZUJĄCE

w PUBLICZNEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ nr 5

im. Marii Dąbrowskiej w Radomiu

Zasady ogólne

W szkole obowiązuje jednolity i konsekwentny system postępowania nauczycieli z uczniem sprawiającym problemy wychowawcze respektujący dobro każdego dziecka oraz gwarantujący bezpieczeństwo całej społeczności szkolnej.

. Ilekcioć w niniejszej procedurach jest mowa o:

- 1) **Szkole, jednostce** – należy przez to rozumieć Publiczną Szkołę Podstawową nr 5 im. Marii Dąbrowskiej w Radomiu;
- 2) **Dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5 im. Marii Dąbrowskiej w Radomiu;
- 3) **nauczycielu** – należy przez to rozumieć nauczycieli zatrudnionych w Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 im. Marii Dąbrowskiej w Radomiu;
- 4) **rodzicach** – należy przez to rozumieć również prawnych opiekunów lub osoby (podmioty) sprawujące pieczę nad dzieckiem;
- 5) **procedurze** – należy przez to rozumieć niniejszą Procedurę obowiązującą w Publicznej Szkole Podstawowej nr 5 im. Marii Dąbrowskiej w Radomiu

Postępowanie w sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.

W czasie zajęć edukacyjnych pełną odpowiedzialność za zdrowie i życie ucznia ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia bez względu na to, czy są one zajęciami planowanymi, czy też nauczyciel zastępuje nieobecnego w tym czasie innego nauczyciela.

Uczeń i jego rodzice (opiekunowie prawni) mają prawo do pełnej informacji o sytuacji i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.

Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za respektowanie praw ucznia jest dyrektor szkoły.

Osobą odpowiedzialną za monitorowanie respektowania praw ucznia jest pedagog szkolny.

Uczniowie wykraczający poza normy prawne i zasady zachowania akceptowane w szkole ponoszą sankcje przewidziane w Statucie Szkoły.

Każdy uczeń ponosi indywidualną odpowiedzialność za swoje czyny.

W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- 1)** Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U.1982r Nr 35 poz.228 z. p.zm, Dz.U. z 2018r poz.969) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą.
- 2)** Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356.) (Dz.U. z 2016r poz.487, z 2017r poz.2245, 2439,z 2018r poz.310,650,1669).
- 3)** Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179 poz.1485 , Dz.U. z 2018r poz. 1030, 1490, 1669).
- 4)** Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 poz. 1687) (Dz.U. 1990 nr 30 poz. 179 tj.Dz.U. z 2019r poz. 161).
- 5)** Zarządzenie Nr 18 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 maja 2014r zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz nieletnich.
- 6)** Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979 oraz z 2013 r. poz. 87 i 827).
- 7)** Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. nr 26, poz. 226).
- 8)** Rozporządzenie MENiS z dnia 31 października 2018r zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2018r poz. 2140).
- 9)** Ustawa z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 1982 nr 35 poz. 230 tj. Dz.U z 2018r poz.2137, 2244).
- 10)** Ustawa z dnia 9 listopada 1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 1996r Nr 10, poz.55, tj. Dz.U. z 2018r poz.1446, 2227).
- 11)** Rozporządzenie MENiS z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U z 2018r poz.214).
- 12)** Zmiany wprowadzone 1 lipca 2015 r. ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw.

13) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).

14) Art. 6 Ust. 1, Art. 75-76 Ustawy z 26 stycznia 1982 r. KARTA NAUCZYCIELA (Dz.U. z 2006 r. nr 97,poz. 674 z późn. zm.).

15) Statut Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5 im. Marii Dąbrowskiej w Radomiu.

16) Program Profilaktyczno-Wychowawczy Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5 im. Marii Dąbrowskiej w Radomiu.

17) Ustawa z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Spis procedur

1. Procedury postępowania nauczycieli oraz zasady współpracy szkoły z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytucją

- 1.1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji¹
- 1.2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków lub innych środków odurzających
- 1.3. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk lub inny środek odurzający.
- 1.4. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk
- 1.5 W przypadku, gdy uczeń jest sprawcą czynu karalnego lub przestępstwa
- 1.6 W przypadku gdy uczeń stał się ofiarą czynu karalnego
- 1.7 W przypadku ucznia sprawującego trudności wychowawcze

2. Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia przemocy, kradzieży i niszczenia mienia

- 2.1. Procedura postępowania nauczycieli, gdy dziecko jest ofiarą przemocy w szkole.
- 2.2. Procedura postępowania nauczycieli, gdy dziecko jest sprawcą przemocy w szkole.
- 2.3. Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.
- 2.4. Procedura postępowania nauczycieli w sytuacji innych zachowań uczniów, które zagrażają bezpieczeństwu ich samych lub innych osób (autoagresja, mówienie o samobójstwie, wyrażanie gróźb pod adresem kolegów i nauczycieli, kontakt z pornografią, posiadanie niebezpiecznych narzędzi, środków pirotechnicznych)
- 2.5. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży lub niszczenia mienia przez ucznia.

3. Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia, nagłego zachorowania i konieczności udzielenia pierwszej pomocy

- 3.1. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia
Instrukcja udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej.
- 3.2 Procedura postępowania nauczycieli wraz z instrukcją udzielenia pierwszej pomocy w przypadku choroby przewlekłej ucznia (astma oskrzelowa, cukrzyca, padaczka)

4. Procedury interwencyjne dotyczące niespełniania obowiązku szkolnego, zwalniania i odbierania ucznia ze szkoły oraz samowolnego opuszczania terenu szkoły przez ucznia podczas zajęć szkolnych

- 4.1. Procedura postępowania dotycząca niespełniania obowiązku szkolnego.
- 4.2. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły.
- 4.3. Procedura postępowania dotycząca zwalniania uczniów na zawody, konkursy i inne imprezy.
- 4.4. Procedura postępowania dotycząca samowolnego opuszczania zajęć szkolnych.
- 4.5. Procedura kontaktu z rodzicami (opiekunami prawnymi)

¹ Naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, wagary, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych - art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

**1. Procedury postępowania nauczycieli
oraz zasady współpracy szkoły z policją
w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz
młodzieży przestępczością i demoralizacją,
w szczególności narkomanią, alkoholizmem
i prostytutką**

1.1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, pali papierosy, używa alkoholu lub innych środków odurzających, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji², nauczyciel podejmuje następujące kroki:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy lub psychologowi lub pedagogowi szkolnemu.
2. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami (opiekunami prawnymi) oraz z uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców (opiekunów prawnych) zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
3. W toku interwencji profilaktycznej Dyrektor szkoły może:
 - a) za zgodą rodziców oraz ucznia, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego: upomnienie, ostrzeżenie ustne lub pisemne, przeproszenie pokrzywdzonego, przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie określonych prac porządkowych na terenie szkoły;
 - b) zaproponować rodzicom (opiekunom prawnym) skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice (opiekunowie prawni) odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (*rozmowa z rodzicami (opiekunami prawnymi), ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

² Demoralizacja – stan lub proces (powtarzalność, a nie incydentalność) polegający na przejawianiu przez małoletniego lub nieletniego negatywnych zachowań: naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, wagary, uprawianie nierzędu, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych, inne zachowania naruszające przyjęte normy społeczne - art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

1.2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających powinien podjąć następujące kroki:

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie. Z uwagi na bezpieczeństwo nie jest wskazane, aby osoba udzielająca pomocy była sama z uczniem, który jest w stanie wskazującym na spożycie alkoholu lub podejrzanym o zażycie środków psychoaktywnych.
2. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy lub pedagoga lub psychologa szkolnego oraz dyrektora i rodziców.
3. Nauczyciel lub wychowawca wzywa policję i pogotowie ratunkowe.
4. Szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.

1.3. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk lub inny środek odurzający, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/ opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, szkoła wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

1.4. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk lub inne środki odurzające powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję.
3. W przypadku ustalenia osoby, do której należy znaleziona substancja nauczyciel powiadamia wychowawcę, który informuje o zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.
4. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

1.5. W przypadku, gdy uczeń jest sprawcą czynu karalnego lub przestępstwa:

1. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i wychowawcę klasy.
2. Ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazuje sprawcę (o ile jest znany, przebywa na terenie szkoły i nie zagraża bezpieczeństwu interweniującego) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi lub psychologowi szkolnemu pod opiekę.
4. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia.
5. Dyrektor szkoły może za zgodą rodziców oraz ucznia, zastosować, jeżeli jest to wystarczające, środek oddziaływania wychowawczego:
 - a) upomnienie,
 - b) ostrzeżenie ustne lub pisemne,
 - c) przeproszenie pokrzywdzonego,
 - d) przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie określonych prac porządkowych na terenie szkoły.
6. Nauczyciel lub wychowawca zabezpieczają ewentualne dowody przestępstwa i przekazuje je policji.

1.6. W przypadku gdy uczeń stał się ofiarą czynu karalnego:

1. Pielęgniarka lub nauczyciel udziela pierwszej pomocy przedmedycznej i w razie potrzeby wzywa pogotowie.
2. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i wychowawcę klasy ucznia.
3. Wychowawca lub nauczyciel powiadamia rodziców ucznia.
4. Dyrektor wzywa policję.

1.7. W przypadku ucznia sprawującego trudności wychowawcze:

§ 1

Przez ucznia sprawującego problemy wychowawcze rozumie się dziecko, które notorycznie przejawia co najmniej jedno z poniższych zachowań:

- 1) nie respektuje zapisów Statutu szkoły;
- 2) łamie normy społeczne wobec uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły;
- 3) nie reaguje na proste polecenia nauczyciela;
- 4) uniemożliwia nauczycielowi prowadzenie efektywnych zajęć lekcyjnych;
- 5) swoim postępowaniem zagraża bezpieczeństwu innych dzieci i pracowników (m.in. wymuszanie, grożenie, udział w bójkach i pobiciach, itp.);
- 6) używa wulgarnego słownictwa;
- 7) wagaruje;
- 8) lekceważy obowiązki szkolne;
- 9) niszczy mienie szkoły;
- 10) podrabia podpisy osób dorosłych;
- 11) niszczy dokumenty;
- 12) samowolnie wychodzi z lekcji;
- 13) w czasie zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych lub przerw opuszcza samowolnie teren Szkoły;
- 14) pali papierosy, zażywa substancje psychoaktywne, alkohol lub inne środki odurzające.

§ 2.

1. Nauczyciel wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego oraz na bieżąco.
2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia.
3. Nauczyciel informuje rodzica o istniejących trudnościach i zapoznaje go ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązuje rodzica do rzetelnej współpracy.
4. W przypadku braku skuteczności podejmowanych przez nauczycieli środków zaradczych, wdrażana jest przez nich procedura postępowania według następującej kolejności:
 - a) upomnienie ustne nauczyciela lub wychowawcy, wpis uwagi przez nauczyciela lub wychowawcę i przydzielenie odpowiedniej ilości punktów, poinformowanie wychowawcy klasy przez nauczyciela o zaistniałych problemach, rozmowa wychowawcza wychowawcy z dzieckiem;
 - b) wezwanie przez wychowawcę rodziców na spotkanie, którego celem jest podjęcie wspólnych ustaleń i środków zaradczych na poziomie szkoły i rodziny ucznia (sporządzona notatka z rozmowy);

- c) wezwanie przez wychowawcę rodziców na spotkanie w obecności pedagoga lub psychologa, którego celem jest podjęcie wspólnych ustaleń i środków zaradczych na poziomie szkoły i rodziny ucznia (sporządzona notatka z rozmowy);
 - d) ustne zgłoszenie problemu przez wychowawcę klasy do Dyrekcji Szkoły celem poinformowania go o podejmowanych środkach zaradczych;
 - e) zastosowanie form kary zgodnie z zapisami Statutu Szkoły
 - f) zorganizowanie przez wychowawcę zespołu klasowego lub wychowawczego.
 - g) przeniesienie ucznia do równorzędnej klasy;
 - h) przeniesienie ucznia przez Kuratora Oświaty do innej szkoły, na wniosek dyrektora szkoły, zgodnie z ust.3 Statutu szkoły.
5. W rażących sytuacjach może nastąpić odstępnie od tej kolejności.
6. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do poinformowania Sądu Rodzinnego o zaobserwowanych przejawach demoralizacji ucznia. Dyrektor informuje Sąd Rodzinny, kiedy rodzice lub opiekunowie nie reagują na informacje o zachowaniach, które dla nauczycieli stanowią wyraz demoralizacji lub kiedy uczeń nie wykazuje poprawy w stosunku do swojego zachowania.

§ 3.

Realizowaniu w/w procedury towarzyszy stały monitoring zachowań ucznia w wykonaniu nauczycieli uczących i wychowawcy klasy.

2. Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia przemocy, kradzieży i niszczenia mienia

2.1. Procedura postępowania nauczyciela, gdy dziecko jest ofiarą przemocy w szkole:

1. Nauczyciel słownie i stanowczo reaguje na zachowanie ucznia mające znamiona przemocy, doprowadza do przerwania incydentu, rozdziela i odizolowuje sprawcę i ofiarę.
2. Zgłasza przypadek do wychowawcy lub pedagoga lub dyrektora szkoły oraz sporządza notatkę służbową lub adnotację w dzienniku elektronicznym. Wychowawca lub pedagog lub dyrekcja szkoły informuje rodziców o zdarzeniu.
3. Wychowawca rozmawia ze sprawcą i ofiarą zajścia – w formie konfrontacji z osobami bezpośrednio uczestniczącymi w zdarzeniu i wspólnie dochodzącymi do rozwiązania konfliktu lub prowadzi rozmowy oddzielnie z ofiarą i sprawcą w celu uniknięcia konfrontacji ze sobą ucznia-ofiary i ucznia-sprawcy, aby chronić ucznia poszkodowanego.
4. Wychowawca informuje rodziców (opiekunów prawnych) pokrzywdzonego ucznia o zdarzeniu, poucza ich o możliwości złożenia zawiadomienia w odpowiedniej jednostce Policji.
5. Jeśli zachodzi podejrzenie popełnienia czynu karalnego, dyrektor szkoły informuje o tym jednostkę Policji lub Sąd Rodzinny.
6. Niniejsza procedura nie wyklucza zastosowania Standardów Ochrony Małoletnich (SOM).

2.2. Procedura postępowania nauczyciela, gdy dziecko jest sprawcą przemocy w szkole:

1. Nauczyciel stanowczo reaguje na agresywne zachowanie, doprowadza do jego przerwania, rozdziela i odizolowuje sprawcę i ofiarę.
2. Zgłasza przypadek do wychowawcy lub pedagoga lub dyrektora szkoły oraz sporządza notatkę służbową lub adnotację w dzienniku elektronicznym. Wychowawca lub pedagog lub dyrekcja szkoły informuje rodziców o zdarzeniu.
3. Wychowawca rozmawia ze sprawcą i ofiarą zajścia oraz z osobami bezpośrednio uczestniczącymi w zdarzeniu.
4. Wychowawca wzywa rodziców (opiekunów prawnych) ucznia – sprawcy przemocy, informuje ich o możliwych konsekwencjach prawnych oraz wynikających ze Statutu Szkoły.
5. Niniejsza procedura nie wyklucza zastosowania SOM (Standardów Ochrony Małoletnich).

2.3. Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji:

1. Nauczyciel reaguje słownie i stanowczo, informuje ucznia o możliwym zastosowaniu konsekwencji prawnych wynikających ze Statutu Szkoły.
2. Nauczyciel może poinformować wychowawcę o zdarzeniu.
3. Wychowawca może wezwać rodziców (opiekunów prawnych) i porozmawiać na temat trudności dziecka oraz ewentualnej możliwości pomocy, a także o konsekwencjach wynikających ze Statutu Szkoły.

2.4. Procedura postępowania nauczyciela w sytuacji innych zachowań uczniów, które zagrażają bezpieczeństwu ich samych lub innych osób (*autoagresja, mówienie o samobójstwie, wyrażanie gróźb pod adresem kolegów i nauczycieli, kontakt z pornografią, posiadanie niebezpiecznych narzędzi, środków pirotechnicznych, itp.*):

1. W przypadku stwierdzenia niepokojących lub niezrozumiałych zachowań ucznia, zagrażających jego bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych osób, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy lub pedagoga lub psychologa szkolnego.
2. Wychowawca wzywa rodziców (opiekunów prawnych) do szkoły. Wspólnie z pedagogiem lub psychologiem szkolnym przeprowadza rozmowę z rodzicami (opiekunami prawnymi), która powinna zakończyć się ustaleniem dalszego postępowania z uczniem.
3. Jeżeli zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa szkoła powiadamia Policję, natomiast jeśli analiza sytuacji dziecka wskazuje na zaniedbanie rodziców (opiekunów prawnych) lub jego demoralizację, szkoła przekazuje odpowiednią informację do Sądu Rodzinnego.

2.5. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia faktu kradzieży lub niszczenia mienia przez ucznia

1. Nauczyciel, który powziął informację o kradzieży lub zniszczeniu mienia, powiadamia wychowawcę lub pedagoga lub dyrektora szkoły.
2. Wychowawca rozmawia ze sprawcą i ofiarą zajścia oraz z osobami bezpośrednio uczestniczącymi w zdarzeniu. Z rozmów sporządza notatki służbowe.
3. Wychowawca wzywa rodziców (opiekunów prawnych) ucznia – sprawcy przemocy, informuje ich o możliwych konsekwencjach prawnych oraz wynikających ze Statutu Szkoły.
4. Wychowawca wspólnie z pedagogiem ustala sankcje wobec ucznia i przekazuje rodzicom (opiekunom prawnym) informacje na temat wyciągniętych konsekwencji w stosunku do jego dziecka.

3. Procedury interwencyjne w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia, nagłego zachorowania i konieczności udzielenia pierwszej pomocy

WYPADEK UCZNIA to nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły:

- na terenie szkoły
- poza terenem szkoły: wycieczki, wyjścia pod opieką nauczyciela.

Cel procedury

Zapewnienie przez nauczycieli profesjonalnych działań gwarantujących poszkodowanemu uczniowi należytą opiekę i niezbędną pomoc.

Zakres

Procedura obejmuje i reguluje działania nauczycieli w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia.

Postanowienie ogólne

W czasie zajęć edukacyjnych pełną odpowiedzialność za zdrowie i życie ucznia ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia.

Przed rozpoczęciem zajęć prowadzący ma obowiązek sprawdzić, czy sprzęt sportowy, urządzenia techniczne, pomoce naukowe oraz inne narzędzia wykorzystywane w czasie zajęć, a także pomieszczenie lekcyjne nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa dla ucznia.

Jeżeli stan techniczny budzi zastrzeżenia, nauczyciel prowadzący zajęcia nie ma prawa z nich korzystać w pracy z uczniem. O zaistniałym zagrożeniu prowadzący zajęcia natychmiast powiadamia dyrektora szkoły lub jego zastępcę.

3.1. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia

1. Nauczyciel, który jest świadkiem lub został poinformowany o wypadku ucznia:

a. niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, wzywając fachową pomoc medyczną (w razie potrzeby) oraz udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy

(ogólne zasady postępowania przy udzielaniu pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach stanowią załącznik do procedury),

Podczas udzielania pierwszej pomocy nauczyciel (w razie potrzeby) wzywa pomoc (głośno wołając lub telefonicznie) w celu zapewnienia opieki dla pozostałych uczniów.

b. nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów,

c. w dalszej kolejności powiadamia dyrektora szkoły, pracownika służby bhp. O **każdym** wypadku dyrektor, wychowawca, nauczyciel lub pielęgniarka szkolna pod opieką, której przebywał uczeń, powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) poszkodowanego ucznia.

2. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń, np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel lub dyrektor powiadamiając rodziców (opiekunów prawnych) o zdarzeniu ustala z nim:

- potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica (opiekuna prawnego),

- sposób powrotu dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.

Po poinformowaniu rodziców (opiekunów prawnych) nauczyciel dokonuje wpisu w dzienniku lekcyjnym. W notatce muszą znaleźć się następujące informacje:

Imię i nazwisko rodzica (opiekuna prawnego),

Imię i nazwisko dziecka

Informacja o powiadomieniu rodzica (opiekuna prawnego) o szczegółach wypadku

3. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) nauczyciel lub dyrektor szkoły wzywa pogotowie ratunkowe i zawiadamia rodziców (opiekunów prawnych). Po poinformowaniu rodziców (opiekunów prawnych) nauczyciel dokonuje wpisu w dzienniku lekcyjnym (tak jak w pkt. 2)

4. O każdym poważnym wypadku dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie organ prowadzący i współpracującego ze szkołą pracownika służby bhp.

5. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.

6. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.

7. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.

8. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

9. Dyrektor Szkoły powołuje członków zespołu powypadkowego:

- w skład zespołu wchodzi współpracujący ze szkołą pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz pracownik szkoły przeszkolony w zakresie bhp,
- jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby bhp, w skład zespołu wchodzi dyrektor Szkoły oraz pracownik Szkoły przeszkolony w zakresie bhp,
- w składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty,
- przewodniczącym zespołu jest pracownik służby bhp, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu, przewodniczącym zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor,
 - zespół przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową;
- w sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu; członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym,
- przewodniczący zespołu poucza osoby reprezentujące poszkodowanego o przysługujących im prawach w toku postępowania powypadkowego,
- z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się rodziców (opiekunów prawnych) poszkodowanego ucznia, którzy potwierdzają ten fakt podpisem w protokole
 - protokół doręcza się rodzicom (opiekunom prawnym) poszkodowanego ucznia, którzy potwierdzają to podpisem w protokole,
 - organowi prowadzącemu i kuratorowi oświaty protokół powypadkowy doręcza się na ich wniosek,
 - jeden egzemplarz protokołu powypadkowego pozostaje w szkole,
 - w ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu),

- zastrzeżenia składa się pisemnie do protokołu powypadkowego ~~lub na piśmie~~ przewodniczącemu zespołu,
- zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności:
 - niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego
 - sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy
- zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący Szkołę, który po rozpatrzeniu zastrzeżeń może:
 - zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych
 - powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego

10. Dyrektor Szkoły prowadzi rejestr wypadków.

Załącznik nr 1 do procedury postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia

Obowiązek udzielania pomocy wynika z przepisów prawnych zawartych w kodeksie karnym.

Art. 162. K.K.

Kto człowiekowi znajdującemu się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia nie udziela pomocy, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub poważnego uszczerbku na zdrowiu – podlega karze pozbawienia wolności do lat trzech.

Zabrania się podawania uczniom przez nauczycieli jakichkolwiek leków (nie posiadają kwalifikacji medycznych).

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela uczniom głównie wykwalifikowana pielęgniarka szkolna, która informuje rodziców (prawnych opiekunów) o przebiegu wypadku
2. Pod nieobecność wykwalifikowanej pielęgniarki szkolnej pomocy uczniom udziela wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły.
3. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy należy bezzwłocznie wezwać Pogotowie Ratunkowe, a w następnej kolejności poinformować dyrektora szkoły i rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.
4. Po przybyciu do szkoły rodzice (opiekunowie prawni) lub lekarz Pogotowia Ratunkowego przejmują odpowiedzialność za dziecko. Nauczyciel udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

INSTRUKCJE

UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY PRZEDLEKARSKIEJ

REANIMACJA

Stwierdzenie potrzeby reanimacji

Czynności przedreanimacyjne – zanim rozpocznie się reanimację, należy upewnić się, że poszkodowany nie ma tętna ani oddechu. Nie zawsze osoba nieprzytomna wymaga reanimacji.

Drożność dróg oddechowych

Przywrócenie i utrzymanie drożności dróg oddechowych jest jedną z podstawowych czynności, które może podjąć ratownik. Rozluźnia się odzież wokół szyi ratowanego. Udrożnienie dróg oddechowych należy wykonać poprzez odgięcie głowy i uniesienie żuchwy – w ten sposób odsuwa się język od tylnej ściany gardła

Ocena obecności prawidłowego oddechu

Obecność prawidłowego oddychania stwierdza się wzrokiem, słuchem i czuciem. Należy przybliżyć ucho do ust ratowanego wzrok kierując na jego klatkę piersiową. W czasie do 10 s należy stwierdzić, czy podnosi się klatka piersiowa, czy słyszalne są szmery oddechowe lub wyczuwalny ruch powietrza.

Podstawowe porady jak i kiedy wykonywać resuscytację

1. Ratowanego należy ułożyć na twardym, płaskim podłożu i rozpocząć pośredni masaż serca.
2. Zaleca się obecnie, aby przy pośrednim masażu serca nadgarstek układać na środku mostka poszkodowanego. Nadgarstek drugiej ręki układa się na pierwszej i spleta palce, aby uniknąć ucisku na żebra. Nie wolno uciskać nadbrzusza ani dolnej części mostka.
3. Wykonuje się silne uciski przy wyprostowanych ramionach i unieruchomieniu przedramion w stawach łokciowych.
4. Trzeba starać się, by czas trwania fazy nacisku i relaksacji był jednakowy, a częstość uciśnień wynosiła 100/min (nieco mniej niż dwa uciski na sekundę).
5. Po każdym 30 uciśnięciach odchyła się głowę ratowanego, podpira jego podbródek i wykonuje 2 sztuczne oddechy.

Bez względu na to, w ile osób przeprowadza się reanimację, należy robić to w określony sposób – 2 wdechy na 30 uciśnień

CIAŁO OBCE W DROGACH ODDECHOWYCH (ZADŁAWIENIE)

Do zadławienia często dochodzi podczas spożywania pokarmu, a szczególnie jednoczesnej rozmowy, czy kaszlu. Charakterystyczne jest to, że podczas zachłyśnięcia ofiara chwytą się rękami za gardło. Ciało obce może doprowadzić do częściowej lub całkowitej niedrożności dróg oddechowych.

1. Gdy dławiący się oddycha, trzeba go nakłaniać do dalszego kaszlu i nie podejmować innych działań.
2. Jeśli występuje całkowita niedrożność dróg oddechowych, ale poszkodowany jest przytomny, należy wykonać do 5 uderzeń w okolicę międzyłopatkową, po każdym sprawdzając, czy doszło do udrożnienia dróg oddechowych.
3. Jeśli 5 uderzeń było nieskutecznych należy wykonać do 5 **manewrów Heimlicha**, polegających na uciśnięciu nadbrzusza. Stojąc za ratowanym zaciska się jedną dłoń w pięść i umieszcza ją tuż poniżej jego wyrostka mieczykowatego. Chwytając pięść drugą ręką, wykonuje się silne i szybkie pchnięcie skierowane w górę (dogłowowo) i do siebie (ku kręgosłupowi ofiary).

KRWOTOK

Pierwsza pomoc przy krwotoku z nosa:

1. Położyć poszkodowanego z głową wyżej niż tułów.
2. Do nosa włożyć tampon z gazy lub waty zwilżonej wodą.
3. Na nos i okolice karku położyć zimny okład.

Pierwsza pomoc przy krwotoku żylnym:

1. Przemyć ranę wodą.
2. Nałożyć gazę i mocno zabandażować.

Pierwsza pomocy przy krwotoku tętnicznym:

1. Nacisnąć tętnicę do kości powyżej miejsca zranienia (to działa na krótko)
2. Jeżeli krwotok jest w kończynie należy unieść ją ku górze.
3. Na ranę przyłożyć kilkakrotnie złożoną, jałową gazę i mocno ją zabandażować.
4. Jeżeli opatrunek przesiąknie krwią, nie należy go zdejmować tylko dokładać gazy i mocno zabandażować.
5. Po nałożeniu opaski uciskowej należy zapisać godzinę, o której się ją założyło.

PORAŻENIE PRĄDEM

Nie wolno dotykać osoby porażonej prądem, zanim nie odłączy się jej od źródła prądu.

1. Odłączyć bezpieczniki (korki), wyjmij z gniazdka wtyczkę urządzenia elektrycznego, które spowodowało porażenie. Użyć do tego przedmiotu, który nie przewodzi prądu (np. drewnianego kija od szczotki), odsunąć kabel elektryczny od uszkodowanego.
2. Sprawdzić stan uszkodzonego
czy jest przytomny
czy oddycha
3. Wezwać Pogotowie Ratunkowe
4. Jeśli ratowany nie oddycha przystąpić do reanimacji
5. Jeśli ratowany jest nieprzytomny, ale oddycha, ułożyć go w pozycji bocznej.
6. Założyć opatrunek na oparzone miejsce.

ZŁAMANIE

1. Wezwać Pogotowie Ratunkowe.
2. Jeśli nie jest to absolutnie konieczne, nie ruszać rannej osoby z miejsca
3. Unieruchomić złamaną kończynę, zawsze w takiej pozycji, w jakiej się znajduje – nie prostować!
4. Cały czas sprawdzać, czy ranny nie ma problemów z oddychaniem i nie traci przytomności

3.2 Procedura postępowania nauczycieli wraz z instrukcją udzielenia pierwszej pomocy w przypadku choroby przewlekłej ucznia (astma oskrzelowa, cukrzyca, padaczka)

Zgodnie z prawem oświatowym (Art. 10. Ust. 1 ustawy Prawo Oświatowe) zapewnienie dziecku z chorobą przewlekłą bezpiecznych i higienicznych warunków opieki, nauki i wychowania należy do obowiązków **organu prowadzącego** szkołę. Natomiast **dyrektor** przedszkola, szkoły, placówki sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki do ich harmonijnego rozwoju psychofizycznego (Art. 68. Ust. 1 ustawy Prawo Oświatowe).

Kwestia udzielania pomocy, wykonywania czynności opiekuńczych, higienicznych, pielęgnacyjnych oraz podawanie leków jest w środowisku edukacyjnym wskazywana jako trudna do realizacji. Przepis mówi, iż nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie (...) z poszanowaniem godności osobistej ucznia. Czyli nauczyciel ma obowiązek udzielania pomocy każdemu dziecku, także przewlekłe choremu (Art. 5. ustawy Prawo Oświatowe). Po uzyskaniu upoważnienia od rodziców dziecka i przeszkoleniu, nauczyciel powinien – w razie nieobecności pielęgniarki – podać lek lub podjąć działania z zakresu pomocy przed medycznej. W każdym przypadku nauczyciel rozpoczynający współpracę z dzieckiem powinien, na prośbę dyrektora, wyrazić zgodę na wykonywanie ww. czynności. Przepisy BHP mówią, że nauczyciel nie może podać żadnego leku ! Brakuje przepisów, które jasno określałyby zasady podawania leków dzieciom w placówkach oświatowych. To bardzo ważne w przypadku uczniów z chorobami przewlekłymi.

W placówce, do której uczęszcza dziecko z przewlekłą chorobą, wskazane jest zatrudnienie pielęgniarki mogącej świadczyć profesjonalną opiekę medyczną (pielęgniarka lub higienistka nie jest pracownikiem szkoły). Ma ona wiedzę medyczną, wiedzę z zakresu edukacji zdrowotnej, ma prawo do wykonywania zabiegów medycznych oraz – po otrzymaniu upoważnienia od rodziców – podawania leków. Zgodnie z obowiązującym prawem, do realizacji zadań statutowych szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej wyposażonego w sprzęt, o którym mowa w przepisach mówiących o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w części dotyczącej warunków realizacji świadczeń gwarantowanych pielęgniarki lub higienistki szkolnej (art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo Oświatowe).

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA DUSZNOŚCI U UCZNIA Z ASTMĄ OSKRZELOWĄ

Jednym z podstawowych objawów astmy oskrzelowej jest duszność. Zazwyczaj ma ona charakter wydechowy, co znaczy, że choremu jest znacznie łatwiej powietrze nabrać niż wypuścić. Ważnym objawem jest przyspieszenie oddechu.

W przypadku wystąpienia u ucznia duszności należy:

- wezwać Pogotowie Ratunkowe,
- skontaktować się z rodzicami dziecka (opiekunami prawnymi),
- pozwolić dziecku odpocząć i przyjąć dowolną pozycję ciała,
- zachować spokój i zachęcać dziecko do spokojnego oddychania,
- uważnie obserwować dziecko i nie pozostawiać go bez opieki osoby dorosłej,

Należy również pamiętać, że szkodliwy wpływ na dziecko może mieć:

- kontakt ze zwierzętami futerkowymi lub ptakami w pracowni przyrodniczej
- ćwiczenia na świeżym powietrzu w okresie pylenia roślin alergizujących,
- wycieczka do parku lub lasu,
- przebywanie w ostrym słońcu.

NAKAZY

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
3. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy (jeśli taki posiada przy sobie).

ZAKAZY

1. Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
2. W okresie pylenia roślin dzieci z astmą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto (jeśli rodzice przekazali informacje wychowawcy klasy).
3. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
4. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

OGRANICZENIA

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców (opiekunów prawnych), co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU DZIECKA CHOREGO NA CUKRZYCĘ

Cukrzyca to „grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się **hiperglikemią** (wysoki poziom glukozy we krwi), wynikającą z defektu wydzielania i/lub działania insuliny (jedyne hormon powodujący obniżenia poziomu glukozy we krwi). Ostre powikłania cukrzycy, czyli kiedy trzeba działać szybko i sprawnie.

Hipoglikemia (niedocukrzenie) Jest to niebezpieczna sytuacja, która wymaga natychmiastowego działania. **Niedocukrzenie** to krytyczny spadek poziomu glukozy we krwi, który stwarza realne zagrożenie dla organizmu.

O **hipoglikemii** mówimy gdy poziom cukru we krwi spadnie poniżej **60mg/dl**.

każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

- Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
- Możliwość podania insuliny.
- Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.

OBJAWY HIPOGLIKEMII

1. Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie.
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
11. Zmiana charakteru pisma.
12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.
14. Drgawki.

JAK POSTĘPOWAĆ PRZY PODEJRZENIU HIPOGLIKEMII

Hipoglikemia lekka - dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia.

- oznaczyć glikemię na glukometrze (potwierdzić niedocukrzenie),
- podać węglowodany proste: 5 — 15 gramów (najszybciej poziom cukru we krwi podniesie: ½ szklanki coca-coli lub soku owocowego, 3 kostki cukru rozpuszczone w ½ szklanki wody lub herbaty, glukoza w tabletkach lub w płynie, miód) — to bardzo ważne, gdyż rozpuszczona glukoza zacznie się wchłaniać już ze śluzówki jamy ustnej i szybko podniesie poziom glukozy we krwi.
- zawsze należy ponownie oznaczyć glikemię po 10 — 15 minutach, aby upewnić się, że nasze działania były skuteczne i poziom glikemii podnosi się. Jeżeli wartości glikemii się podnoszą, można dziecku podać kanapkę (węglowodany złożone) lub przyspieszyć spożycie planowanego na później posiłku oraz ograniczyć aktywność fizyczną.

Hipoglikemia średnio-ciężka - dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami.

W tym stanie bezwzględnie konieczna jest pomoc osoby drugiej. Postępowanie podobne do opisanego wyżej:

- oznaczyć glikemię (potwierdzić niedocukrzenie). Jeżeli jest pewność, że dziecko może połykać — podać dziecku do picia płyn o dużym stężeniu cukru np. 3 — 5 kostek cukru rozpuszczone w ½ szklanki wody, coca-cola, sok owocowy.
- jeżeli dziecko nie może połykać — postępuje się tak jak w przypadku hipoglikemii ciężkiej — patrz niżej.

Hipoglikemia ciężka - dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.
NIE WOLNO PODAWAĆ NICZEGO DO PICIA ANI DO JEDZENIA DO UST! (istnieje ryzyko, że się zachłynie lub udusi).

Co należy zrobić:

- ułożyć dziecko na boku,
- wstrzyknąć domięśniowo glukagon (patrz niżej). Zastrzyk z glukagonem może podać pielęgniarka szkolna, ale możesz to zrobić sam – jest to zastrzyk ratujący życie,
- WEZWAĆ POGOTOWIE RATUNKOWE
- skontaktować się z rodzicami dziecka,
- po podaniu glukagonu dziecko powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach. Glukagon to hormon wytwarzany u każdego człowieka w komórkach alfa w trzustce. Przeciwnie do insuliny, w wyniku jego działania dochodzi do wzrostu stężenie glukozy we krwi,
- dopiero, gdy dziecko odzyska przytomność i będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, coca-cola, tabletki glukozy).

Pamiętaj!

Jeżeli dziecko z cukrzycą zostanie znalezione nieprzytomne — z niewiadomych przyczyn — należy zawsze podejrzewać, że ma ciężkie niedocukrzenie i postępować jak opisano powyżej!

- Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego, dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią.

HIPERGLIKEMIA (wysoki poziom glukozy we krwi) Jest to druga z niebezpiecznych sytuacji dotyczących leczenia dziecka z cukrzycą typu 1. Bardzo wysoki poziom glukozy we krwi utrzymujący się przez dłuższy czas, może doprowadzić do rozwoju kwasicy cukrzycowej, która jest stanem bezpośredniego zagrożenia życia.

OBJAWY HIPERGLIKEMII

1. Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.

Należy wtedy

- pozwolić uczniowi pić wodę podczas lekcji i korzystać z toalety,
- zbadać poziom glukozy na glukometrze

Jeżeli do ww. objawów dołączą: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej.

Należy wtedy bezzwłocznie:

- **Wezwać pomoc medyczną (pielęgniarkę i Pogotowie Ratunkowe)**
- powiadomić rodziców (opiekunów prawnych).
- do momentu przyjazdu Pogotowia Ratunkowego należy:
- ułożyć dziecko na boku,

CO ROBIĆ PODCZAS HIPERGLIKEMII

W przypadku znacznej hiperglikemii ważne są trzy elementy:

- 1) podanie insuliny,
 - 2) uzupełnianie płynów
 - 3) samokontrola.
- Jeśli poziom glukozy we krwi wynosi więcej niż 250 mg% uczeń powinien otrzymać dodatkową dawkę insuliny, tak zwaną dawkę korekcyjną, w celu obniżenia zbyt wysokiego poziomu glukozy.
 - Ilość insuliny, którą należy podać w celu obniżenia poziomu glukozy jest indywidualna dla każdego chorego dziecka.
 - Rodzice powinni przekazać wychowawcy pisemną informację na ten temat.
 - Sposób podania insuliny jest zależny od metody leczenia.
 - Dziecko leczone przy pomocy wstrzykiwaczy — poda insulinę penem (podskórna iniekcja), dziecko leczone przy pomocy pompy — poda insulinę poprzez wciśnięcie odpowiednich przycisków znajdujących się na pompie.
 - Małe dzieci wymagają wtedy szczególnej kontroli, sprawdzenia czy wprowadziły odpowiednią dawkę insuliny! Uzupełnianie płynów i samokontrola
 - Dziecko powinno dużo pić (ilość płynów zależy od wieku!), przeciętnie 1 litr w okresie 1,5-2 godzin. Najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna.
 - W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się (na skutek podanej dawki korekcyjnej).

**W KAŻDYM Z WYŻEJ WYMIENIONYCH PRZYPADKÓW ZAWSZE WZYWAMY
POGOTOWIE RATUNKOWE I ZAWIADAMIAMY RODZICÓW DZIECKA**

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU DZIECKA Z PADACZKĄ

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY:

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
3. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.
4. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
5. Otworzyć okno (aby zapewnić dopływ świeżego powietrza), rozluźnić elementy odzieży, które mogą utrudniać oddychanie (kołnierzyk, pasek).
6. Powiadomić rodziców (opiekunów prawnych) oraz w razie potrzeby wezwać pogotowie ratunkowe.

NIE WOLNO

1. Podnosić pacjenta.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać cokolwiek między zęby lub do ust.

Padaczką określa się skłonność do występowania nawracających, nieprovokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości.

Napady pierwotnie uogólnione

1. Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.
2. Napady atoniczne – napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.
3. Napady toniczne – występuje głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.
4. Napady toniczno-kloniczne – w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.
5. Napady kloniczne – napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.
6. Napady miokloniczne - charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe

1. Napady częściowe z objawami prostymi –świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.
2. Napady częściowe z objawami złożonymi – niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp..
3. Napady częściowe wtórnie uogólnione – rozpoczyna się zwykle od napadowych mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno-klonicznego (tzw. napadu dużego).

**4. Procedury interwencyjne dotyczące
niespełniania obowiązku szkolnego, zwalniania
i odbierania ucznia ze szkoły oraz
samowolnego opuszczania terenu szkoły
podczas zajęć szkolnych**

Podstawa prawna dotycząca obowiązku szkolnego i obowiązku nauki

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, poz. 949), zwana dalej „ustawą Prawo oświatowe”,
3. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1201), zwana dalej „ustawą egzekucyjną”,
4. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201 z późn. zm.),
5. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 września 2015 r. w sprawie wysokości kosztów upomnienia skierowanego przez wierzyciela do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1526),
6. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów tytułów wykonawczych stosowanych w egzekucji administracyjnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1305, z 2017 r. poz. 469).

4.1. Procedura postępowania dotycząca niespełniania obowiązku szkolnego

Przez niespełnienie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50 % obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

W przypadku dziecka rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej należy ustalić faktyczne miejsce zamieszkania i szkołę, w której dziecko realizuje obowiązek szkolny.

1. Wychowawca klasy zobowiązany jest zapoznać rodziców (opiekunów prawnych) (na zebraniach klasowych) i uczniów (na godzinach wychowawczych) z procedurami postępowania w sytuacjach nieusprawiedliwionej absencji ucznia.
2. Wychowawca i nauczyciele mają obowiązek do stałej i systematycznej kontroli i analizy frekwencji uczniów oraz do obowiązkowego sprawdzania obecności na zajęciach lekcyjnych.
3. Jeżeli uczeń przez 5 kolejnych dni roboczych nie chodzi do szkoły:
 - rodzic (opiekun prawny) zobowiązany jest poinformować o tym fakcie wychowawcę klasy. Jeżeli tego nie zrobi wychowawca zobowiązany jest wszcząć procedury.
 - uczeń po powrocie na zajęcia lekcyjne ma obowiązek w ciągu 2 tygodni przedłożyć wychowawcy klasy usprawiedliwienie.
4. Po stwierdzeniu nieobecności ucznia w szkole przez 5 kolejnych dni roboczych i braku informacji od rodziców (opiekunów prawnych) lub niesystematycznego uczęszczania na lekcje przez ucznia wychowawca klasy zobowiązany jest do **skontaktowania się** z rodzicami (opiekunami prawnymi) ucznia w celu wyjaśnienia. Powyższy fakt odnotowuje w dzienniku lekcyjnym.
5. W razie braku możliwości bezpośredniego kontaktu z rodzicami (opiekunami prawnymi) ucznia, wychowawca wysyła pisemne **zawiadomienie** z drukiem zwrotnego potwierdzenia odbioru (załącznik nr 1)
6. Jeżeli rodzic (opiekun prawny) w ciągu 7 dni roboczych od potwierdzenia otrzymania zawiadomienia nie skontaktuje się z wychowawcą lub pedagogiem dyrektor szkoły wysyła **upomnienie** z drukiem zwrotnego potwierdzenia odbioru wraz z wezwaniem do natychmiastowego posłania dziecka do szkoły oraz informacją, że niespełnianie obowiązku jest zagrożone skierowaniem sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego (załącznik nr 2).
7. Jeżeli uczeń w ciągu 7 dni roboczych – od potwierdzenia przez rodzica (opiekuna prawnego) otrzymania upomnienia – nie podejmie realizacji obowiązku szkolnego dyrektor

szkoły skieruje **wniosek** o wszczęcie egzekucji administracyjnej do Prezydenta Miasta Radomia za pośrednictwem Wydziału Edukacji (załącznik nr 3)

8. W przypadku braku oczekiwanych efektów tj. realizacji obowiązku szkolnego przez ucznia lub braku możliwości kontaktu z rodzicami ucznia (opiekunami prawnymi) dyrektor zawiadamia Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich o niewłaściwie sprawowanej władzy rodzicielskiej.

Radom

.....
(imię nazwisko rodzica (opiekuna prawnego)

.....
(adres zamieszkania)

ZAWIADOMIENIE

W związku z nieobecnością syna/córki.....
w szkole od dnia.....proszę o niezwłoczne zgłoszenie się do szkoły, do
wychowawcy klasy w celu wyjaśnienia przyczyn absencji.

POTWIERDZENIE ODBIORU ZAWIADOMIENIA

Zawiadomienie z dnia.....celem przybycia do wychowawcy
klasy/ szkoły, w sprawie syna/córki.....

dnia.....

otrzymałem.....

Pieczętka Szkoły

L. dz.

Radom, dnia

Pan/Pani

.....

zam.
w Radomiu

I. UPOMNIENIE

Dyrektor*nazwa szkoły* w Radomiu, jako organ powołany do kontroli spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki przez dzieci zamieszkałe w granicach obwodu wymienionej Szkoły – wzywa zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji³ do wykonania obowiązku zapewnienia dziecku *imię i nazwisko ucznia, data i miejsce urodzenia oraz adres zamieszkania*....., regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne.

Powyższy obowiązek bezpośrednio wynikający z art. 18 ust.1, pkt 2 i 4 oraz art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴, należy wykonać w terminie dni liczonym od dnia doręczenia niniejszego upomnienia.

Niewykonanie powyższego obowiązku w wyżej wskazanym terminie spowoduje skierowanie sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego.

Ponadto obciążam Pana/Panią kosztami upomnienia w wysokości zł, (słownie:)⁵

Należność powyższą należy wpłacić na konto Szkoły, nr konta:

..... W przypadku nieuiszczenia wymienionych kosztów z dniem doręczenia niniejszego upomnienia, podlegają one ściągnięciu na drodze postępowania egzekucyjnego.

*Podpis i pieczętka
dyrektora szkoły*

³ art. 15 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 229 poz. 1954 z późn. zm.)

⁴ art. 18 § 1 pkt. 2 i 4 oraz § 2 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 z późn. zm.)

⁵ § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 listopada 2001 r., w sprawie wysokości kosztów upomnienia skierowanego przez wierzyciela do zobowiązanego przed wszczęciem egzekucji administracyjnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 137 poz. 1543).

Pieczętka Szkoły

Radom, dnia.....

L. dz.

**Wniosek
o wszczęcie egzekucji administracyjnej**

Na podstawie art. 5 § 1, art. 20 § 1 pkt. 2 i art. 26 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 229 poz.1954 z późn. zm.) w związku z art. 20 oraz art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572 z późn. zm.), Dyrektor Publicznej Szkoły Podstawowej Nr..... w Radomiu, w oparciu o wystawiony przez siebie tytuł wykonawczy wnosi o:

1) wszczęcie egzekucji administracyjnej obowiązku o charakterze niepieniężnym wobec Pani/Pana zam..... w jako zobowiązanego, który uchyla się od wykonania obowiązku zapewnienia dziecku regularnego uczęszczania na zajęcia szkolne w Nr..... w Radomiu w obwodzie, której dziecko posiada miejsce zamieszkania;

2) zastosowanie grzywny w celu przymuszenia, jako środka egzekucji administracyjnej obowiązków o charakterze niepieniężnym – z uwagi na charakter czynności objętej zakresem obowiązku, którego nie może spełnić inna osoba w zamian za zobowiązanego.

*Podpis i pieczętka
dyrektora szkoły*

W załączeniu:

- i) tytuł wykonawczy
- j) dowód doręczenia upomnienia

4.2. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły

1. Opiekę nad dzieckiem w drodze do szkoły i z powrotem powinni sprawować rodzice (opiekunowie prawni) lub upoważnione przez nich – na piśmie – osoby, zapewniające dziecku pełne bezpieczeństwo. Osoba, która może przejąć pełną odpowiedzialność prawną za bezpieczeństwo dziecka musi mieć 18 lat, w innych przypadkach odpowiedzialność prawną ponoszą rodzice (opiekunowie prawni).

2. Na życzenie rodziców, dziecko może samo lub pod opieką starszego rodzeństwa wrócić po zajęciach do domu, jeżeli:

- czas wyjścia ze szkoły jest czasem uzgodnionym z rodzicami,
- rodzice złożyli pisemne oświadczenie, że ponoszą odpowiedzialność za bezpieczeństwo dziecka poza szkołą (po zajęciach),

3. Na początku roku szkolnego wychowawca (w tym wychowawca świetlicy szkolnej) zobowiązany jest zebrać od rodziców (opiekunów prawnych) pisemne oświadczenie, określające sposób powrotu dziecka do domu po zajęciach szkolnych (załącznik nr 4)

4. Osoba odbierająca dziecko ze szkoły nie może być pod wpływem alkoholu ani środków odurzających.

5. W przypadku stwierdzenia, że rodzic (opiekun prawny) zgłosił się po dziecko w stanie wskazującym na nietrzeźwość, należy:

- a. niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga lub dyrektora szkoły,
- b. nakazać osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły,
- c. wezwać do szkoły drugiego rodzica lub innego opiekuna dziecka,
- d. jeżeli wezwanie innego opiekuna jest niemożliwe, a nietrzeźwy rodzic (opiekun prawny) odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie jest pod wpływem alkoholu, należy wezwać policję.
- e. nauczyciel sporządza notatkę na temat zdarzenia i podjętych działań.

6. W przypadku nieodebrania dziecka przez rodziców (opiekunów prawnych) ze szkoły należy:

- a. niezwłocznie skontaktować się telefonicznie z rodzicami (opiekunami prawnymi),
- b. zapewnić uczniowi opiekę do czasu przybycia rodziców (opiekunów prawnych), lub innego rozwiązania problemu,
- c. po wyczerpaniu wszystkich dostępnych możliwości kontaktu z rodzicami (opiekunami prawnymi), zawiadomić policję.
- d. nauczyciel sporządza notatkę na temat zdarzenia i podjętych działań.

7. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły nie może odprowadzać ucznia lub jakimkolwiek środkiem lokomocji przewozić do miejsca zamieszkania. Może to uczynić tylko policja przewożąc dziecko do pogotowia opiekuńczego.
8. Jeśli sytuacja się powtarza, to pedagog szkolny i dyrektor powinni zgłosić tę rodzinę do Sądu Rodzinnego w celu wyjaśnienia sytuacji rodzinnej.
9. Takie same zasady obowiązują w sytuacji, gdy rodzic (opiekun prawny) chce z uzasadnionych powodów zabrać dziecko ze szkoły w czasie zajęć edukacyjnych.

Oświadczenie
określające sposób powrotu dziecka do domu po zajęciach szkolnych

Oświadczam, że moje dziecko

(imię i nazwisko dziecka)

data urodzenia..... uczeń klasy.Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5
w Radomiu nie będzie uczęszczać do szkoły samodzielnie

Deklaruję osobisty odbiór dziecka *po zakończonych zajęciach / ze świetlicy **

Upoważniam do sprawowania opieki (przyprowadzania i odbierania dziecka) następujące osoby

.....
.....
.....

Biorę odpowiedzialność za bezpieczeństwo dziecka.

.....
Miejscowość i data
*niepotrzebne skreślić

.....
Czytelny podpis rodzica/ opiekuna prawnego

Oświadczenie*
określające sposób powrotu dziecka do domu po zajęciach szkolnych

Oświadczam, że moje dziecko

(imię i nazwisko dziecka)

data urodzenia..... uczeń klasy.Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5
w Radomiu będzie w roku szkolnym samodzielnie przychodzić do szkoły
i wracać po zakończonych zajęciach.

Biorę odpowiedzialność za bezpieczeństwo dziecka.

.....
Miejscowość i data

.....
Czytelny podpis rodzica/ opiekuna prawnego

4.3. Procedura postępowania dotycząca zwalniania uczniów na zawody, konkursy i imprezy inne niż wycieczki szkolne

1. Nauczyciel organizujący wyjście sporządza imienną listę uczestników , uwzględniając na niej cel wyjścia, czas wyjścia i powrotu.
2. Przedstawia sporządzoną listę do zatwierdzenia dyrekcji szkoły.
3. Nauczyciel organizujący wyjście zapoznaje z listą wychowawcę klasy danego ucznia, który odnotowuje ten fakt w dzienniku lekcyjnym (np. zawody, konkurs, sztandar)
4. Przed wyjściem nauczyciel dokonuje wpisu w „zeszycie wyjść” w sekretariacie szkoły.
5. W przypadku wyjść zbiorowych uczniowie, którzy nie uczestniczą w imprezie z różnych przyczyn, a są tego dnia w szkole, pozostają pod opieką nauczyciela wyznaczonego przez dyrektora szkoły.

4.4. Procedura postępowania dotycząca samowolnego opuszczania zajęć lub szkoły przez ucznia

Uczeń bez zgody nauczyciela/ wychowawcy nie może opuścić szkoły.

W sytuacji samowolnego oddalenia się ucznia nauczyciel/wychowawca, pod opieką którego w danej chwili znajduje się uczeń zobowiązany jest do następującego działania:

1. Niezwłocznie informuje jedną z osób, wg wymienionej kolejności:
wychowawca, pedagog, psycholog, sekretarz szkoły.
2. Powiadomiona osoba
 - telefonuje do rodziców/ prawnych opiekunów ucznia w celu powiadomienia o zaistniałej sytuacji
 - powiadomienia o tym fakcie dyrekcję szkoły
 - w przypadku braku możliwości kontaktu z rodzicami/opiekunami prawnymi, zawiadamia o tym zdarzeniu Policję
3. Nauczyciel/wychowawca
 - zaznacza nieobecność ucznia w dzienniku lekcyjnym
 - odnotowuje fakt w zeszycie uwag.
4. Wychowawca wpisuje do dziennika lekcyjnego informację o przeprowadzonej rozmowie z rodzicami/prawnymi opiekunami.
5. Wobec ucznia, który samowolnie opuścił budynek szkolny podczas prowadzonych planowych zajęć lekcyjnych lub przerwy zostaną zastosowane kary wynikające ze Statutu Szkoły.

4.6. Procedury współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi) uczniów

CELE PROCEDUR

1. Ułatwianie wzajemnych kontaktów szkoły z rodzicami (opiekunami prawnymi) uczniów.
2. Przekazywanie bieżącej informacji rodzicom (opiekunom prawnym) o postępach i problemach dziecka.
3. Udzielanie wskazówek w zakresie sposobów postępowania rodzica (opiekuna prawnego) wobec potrzeb, ewentualnych problemów dziecka.
4. Inicjowanie nawiązywania kontaktów z rodzicami (opiekunami prawnymi) i zachęcanie ich do wyrażania opinii na temat jakości pracy szkoły.
5. Tworzenie klimatu partnerstwa i współdziałania z rodzicami (opiekunami prawnymi).
6. Ułatwianie monitorowania przyjętych zasad współpracy.
7. Ujednolicenie sposobu współdziałania nauczycieli i rodziców (opiekunów prawnych) we wszystkich klasach.

OBOWIĄZKI, ODPOWIEDZIALNOŚĆ, UPOWAŻNIENIA OSÓB REALIZUJĄCYCH ZADANIE

Szeroko rozumianych informacji o dziecku udzielają wyłącznie pracownicy pedagogiczni szkoły: dyrektor, wicedyrektor szkoły, wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog szkolny.

Zarówno rodzice (opiekunowie prawni) jak i nauczyciele zobowiązani są do unikania sytuacji sprzyjających naruszaniu zasady wzajemnego szacunku, takich jak: rozmowa pod wpływem emocji czy omawianie problemów dziecka w „przelocie” – na korytarzu, przed szkołą – w atmosferze nerwowości i pośpiechu.

Rodzice (opiekunowie prawni) są na terenie szkoły mile widzianymi gośćmi, mają jednak obowiązek zachowania się w sposób niezakłócający normalnego toku jej pracy, a w szczególności:

- nie przebywać na korytarzach szkolnych w czasie trwania lekcji (głośne rozmowy rodziców przeszkadzają w prowadzeniu zajęć. Aby tego uniknąć rodzice i opiekunowie przyprowadzający lub odbierający dzieci proszeni są o zachowanie ciszy lub oczekiwanie przy wejściu do szkoły,
- nie absorbować nauczycieli rozmową podczas trwania ich zajęć (nauczyciele mają obowiązek w pełni wykorzystać czas zajęć z uczniami oraz zapewnić bezpieczeństwo uczniom, dlatego nie należy ich angażować w rozmowy podczas lekcji oraz w trakcie pełnienia przez nich dyżurów w czasie przerw).

SPOSOBY KOMUNIKOWANIA SIĘ PRACOWNIKÓW SZKOŁY Z RODZICAMI (PRAWNYMI OPIEKUNAMI)

1. Spotkanie.
2. Rozmowa telefoniczna (w sytuacji pilnej lub przypadku losowym).
3. Kontakt lub informacja za pomocą sms-a, e-maila, dziennika elektronicznego.
4. Notatka w dzienniczku lub zeszyte ucznia.
5. List wysłany za pośrednictwem sekretariatu szkoły.
6. Zawiadomienie na tablicy informacyjnej szkoły/gazetka dla rodziców.

USTALONA KOLEJNOŚĆ DZIAŁAŃ

1. Miejscem kontaktów rodziców (opiekunów prawnych) z wychowawcami klas, nauczycielami, pedagogiem szkolnym, dyrektorem jest szkoła.
2. Kontakty rodziców (opiekunów prawnych) z nauczycielami odbywają się według harmonogramu przedstawionego na pierwszym spotkaniu z rodzicami, tj. najpóźniej w październiku każdego roku szkolnego.
3. Spotkania odbywają się w formach:
 - zebrań ogólnych z rodzicami (opiekunami prawnymi) i zaproszonymi gośćmi,
 - zebrań klasowych z rodzicami,
 - indywidualnych konsultacji rodziców (opiekunów prawnych) z wychowawcami, nauczycielami przedmiotów,
 - uroczystości klasowych i szkolnych,
 - innych spotkań wynikających z planu pracy szkoły.
4. Rodzice (opiekunowie prawni) uczniów szkoły mają możliwość dodatkowego kontaktu z nauczycielami w przypadkach uzasadnionych losowo, jednak po uprzednim uzgodnieniu takiego spotkania z nauczycielem (np. poprzez telefon).
5. Rodzice (opiekunowie prawni) nie otrzymają żadnych informacji o dziecku podczas prowadzonych przez nauczyciela zajęć szkolnych, dyżurów na korytarzu, na boisku, w stołówce szkolnej.
6. Rodzice (opiekunowie prawni) mają prawo, w razie potrzeby, telefonicznie kontaktować się z nauczycielami swojego dziecka, wychowawcą klasy i dyrekcją szkoły. Kontakty telefoniczne odbywają się za pośrednictwem sekretariatu szkoły. Rodzice (opiekunowie prawni) **nie mogą** się jednak domagać wywołania nauczyciela z zajęć lekcyjnych lub pełnionego dyżuru. Mają natomiast prawo poprosić pracownika sekretariatu o przekazanie wiadomości lub prośby o kontakt.
7. Udostępnianie rodzicom (opiekunom prawnym) telefonu prywatnego wychowawcy lub nauczyciela następuje tylko za jego zgodą.

8. Rodzice (opiekunowie prawni) mają obowiązek udostępnienia wychowawcy co najmniej jednego numeru telefonicznego, umożliwiającego w razie potrzeby szybkie nawiązanie kontaktu. Pracownicy szkoły mogą wykorzystać ten numer do załatwiania pilnych spraw.
9. W uzasadnionych przypadkach telefon szkolny jest udostępniany uczniom. Szkoła wykonuje telefony do rodziców (opiekunów prawnych) tylko w wyjątkowych sytuacjach losowych np.: gdy dziecko zachoruje, wagary, złe zachowanie.
10. Pracownicy sekretariatu nie proszą uczniów do telefonu i nie są także zobowiązani, z wyjątkiem sytuacji awaryjnych, do przekazywania uczniom wiadomości od rodziców (opiekunów prawnych).
11. Miejscem kontaktów nauczycieli i rodziców (opiekunów prawnych) na terenie szkoły są sale lekcyjne, pokój nauczycielski, gabinet pedagoga szkolnego, gabinet dyrektora.
12. Terminy spotkań z rodzicami (opiekunami prawnymi) ustalone są w harmonogramie zebrań z rodzicami przedstawionym na początku roku szkolnego. O obowiązkowym spotkaniu z rodzicami wychowawca jest zobowiązany przypomnieć uczniom i rodzicom (opiekunom prawnym) co najmniej z 3 dniowym wyprzedzeniem, podając datę, godzinę i miejsce spotkania. Obecność rodzica (opiekuna prawnego) jest obowiązkowa.
13. W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo, szkoła wzywa rodziców (opiekunów prawnych) poza ustalonymi terminami.
14. Wychowawca w nagłych sytuacjach może skontaktować się z rodzicami (opiekunami prawnymi) telefonicznie, w innych sytuacjach wzywa rodzica do szkoły za pośrednictwem sekretariatu szkoły w formie pisemnej.
15. Wychowawca klasy utrzymuje kontakt z rodzicami (opiekunami prawnymi) w formach:
 - zebrań z rodzicami,
 - pisemnych informacji o postępach i zachowaniu ucznia,
 - wiadomości w dzienniku elektronicznym
 - indywidualnych spotkań z rodzicami (opiekunami prawnymi) na terenie szkoły, po uprzednim uzgodnieniu terminu,
16. Corocznym obowiązkiem wychowawcy klas w trakcie zebrań klasowych jest zapoznanie rodziców (opiekunów prawnych) z:
 - Statutem Szkoły,
 - Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania,
 - procedurami przeprowadzania sprawdzianów
 - kryteriami ocen z zachowania,
 - postępami edukacyjnymi i wychowawczymi uczniów,
 - informacjami bieżącymi dotyczącymi funkcjonowania szkoły i klasy.
17. Wychowawca klasy realizując tematykę szkoleniową dla rodziców (opiekunów prawnych) w ramach zebrań klasowych powinien uwzględnić następujące zagadnienia:
 - rozwój psychiczny dzieci i młodzieży,
 - przyczyny zapobiegania agresji,

- zapobieganie niewłaściwym zachowaniom,
- tolerancja i integracja,
- higiena i bezpieczeństwo,
- zadania rodziców(opiekunów prawnych) w zakresie motywacji i wzmacniania dzieci,
- zasady przeprowadzania sprawdzianu w klasie ósmej,
- zasady przeprowadzania testu kompetencji w klasie trzeciej,
- inne zagadnienia wynikające z planu pracy szkoły.

18. Podczas spotkań klasowych z rodzicami (opiekunami prawnymi) wychowawca zobowiązany jest uwzględnić następujące zasady:

- najtrudniejsze sprawy ucznia należy omawiać szczerze, ale w indywidualnej rozmowie z rodzicami (opiekunami prawnymi),
- największą uwagę należy przywiązywać do spraw opiekuńczych, dydaktycznych i wychowawczych,
- najważniejszym składnikiem informacji o wynikach w nauce mają być poczynione postępy oraz wskazanie w porozumieniu z nauczycielami przedmiotów, treści niezbędnych do ich uzupełnienia,
- z rodzicami (opiekunami prawnymi) rozmawiać należy partnersko, z troską i życzliwością,
- udzielać konkretnych rad co do przezwyciężania określonych trudności lub wskazywać osoby, instytucje, które mogą pomóc.

Tematyka zebrań służy omawianiu istotnych kwestii dotyczących osiągnięć i umiejętności uczniów danego zespołu klasowego, dlatego nie może się ono odbywać w obecności zainteresowanego dziecka. W związku z tym prosi się rodziców (opiekunów prawnych), aby w czasie zebrań klasowych i konsultacji zapewnił dzieciom opiekę w domu. Szkoła nie ma bowiem możliwości sprawowania w tym czasie nadzoru nad uczniami, gdyż wszyscy nauczyciele i wychowawcy są zobowiązani do podejmowania indywidualnych rozmów z zainteresowanymi rodzicami (opiekunami prawnymi).

19. W trakcie zebrań klasowych **nie wskazane** jest:

- dokonywania tylko negatywnych ocen zespołu uczniowskiego,
- publicznego czytania ocen,
- używania nazwisk przy przykładach negatywnych,
- podważania hierarchii wartości wyznawanych przez rodziców (opiekunów prawnych),
- nieograniczonego udostępniania rodzicom (opiekunom prawnym) dziennika lekcyjnego.

20. Aktywizowanie i motywowanie rodziców (opiekunów prawnych) do współpracy ze szkołą odbywa się poprzez:

- wspólne rozwiązywanie problemów klasowych,
- pomoc „trójki klasowej” w organizacji imprez klasowych,
- udział rodziców (opiekunów prawnych) w takich formach pracy szkoły: wycieczki, lekcje otwarte, wyjazdy do kina, teatru itp., święta szkolne, przegląd twórczości uczniowskiej,
- wspólne dbanie o estetykę pomieszczeń klasy,

- pomoc przy wykonywaniu prac na rzecz szkoły, klasy,
- uhonorowanie przez dyrekcję szkoły aktywnie działających rodziców (opiekunów prawnych) listami gratulacyjnymi wręczanymi na koniec roku.

21. Pedagog szkolny zobowiązany jest do:

- wspierania rodziców (opiekunów prawnych) uczniów mających kłopoty z nauką, trudnościami natury materialnej, wywodzących się ze środowisk zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- wspomaganie wychowawców w zbieraniu informacji o problemach uczniów,
- zapoznawanie rodziców (opiekunów prawnych) z ofertą szkół gimnazjalnych,
- przeprowadzanie z udziałem przedstawicieli instytucji zajmujących się wychowaniem lub wspomagających szkołę warsztatów dla rodziców (opiekunów prawnych) (w miarę potrzeb).

22. Dyrektor szkoły w szczególności:

- współpracuje z radą rodziców wg harmonogramu,
- udziela pomocy wychowawcom w kontaktach z rodzicami (opiekunów prawnych), którzy nieregularnie uczestniczą w zebraniach,
- przygotowuje oraz przeprowadza zebrania ogólne dla rodziców wg przyjętego harmonogramu.

23. W sytuacji, gdy uczeń ma opuścić szkołę przed czasem wyznaczonym przez tygodniowy plan lekcji, rodzice (opiekunowie prawni) są **zobowiązani do wyrażenia pisemnej lub osobistej prośby** na jego wcześniejszy powrót do domu. Pisemne zwolnienie ucznia z zajęć edukacyjnych przewidzianych planem lekcji w danym dniu powinno być opatrzone datą, czytelnym podpisem rodzica (opiekuna prawnego) oraz adnotacją, iż **rodzic** (opiekun prawny), **bierze odpowiedzialność za wcześniejszy powrót swojego dziecka ze szkoły**. Taki dokument przedstawia uczeń wychowawcy lub nauczycielowi prowadzącemu zajęcia, na których będzie nieobecny.

Wcześniejszy powrót dziecka lub odebranie dziecka przez rodziców **poza trenem szkoły** (np. wyjście do kina) może odbyć się tylko na podstawie zwolnienia pisemnego.

24. Zwolnienie ucznia z zajęć następuje tylko **na pisemną lub osobistą** prośbę rodzica (opiekuna prawnego), przedstawioną najpóźniej w dniu zwolnienia z podaniem istotnej przyczyny. W sytuacjach wyjątkowych decyzje o zwolnieniu ucznia z zajęć podejmuje dyrektor szkoły lub wicedyrektor.

25. Rodzice (opiekunowie prawni) powinni punktualnie odbierać dzieci ze świetlicy, przed jej zamknięciem.

26. Wyklucza się następujące zachowania rodziców (opiekunów prawnych):

- uzyskiwanie informacji o uczniu od nauczyciela na ulicy,
- przeszkadzanie w czasie trwania zajęć,
- **ingerowanie na terenie szkoły w sprawy wychowawcze w stosunku do niewłasnego dziecka,**

- używanie na terenie szkoły wulgarnych i obraźliwych słów w stosunku do uczniów i nauczycieli,
- telefonowanie pod prywatny numer nauczyciela bez jego zgody,
- zajmowania przerw dyżurującemu nauczycielowi,
- zasięganie informacji niepedagogicznych o uczniu u innych pracowników szkoły.

27 Bieżące informacje o działalności szkoły są wywieszane na tablicy informacyjnej na korytarzu szkolnym.

28. Wszystkie uwagi i wnioski dotyczące pracy szkoły rodzice (opiekunowie prawni) kierują z **zachowaniem ustalonej kolejności** do:

- wychowawcy klasy
- dyrektora i wicedyrektora
- Rady Pedagogicznej
- Organu prowadzącego szkołę
- Organu nadzorującego szkołę